

עבודת השעה

פולת "ח" ארה

חדשים? ומפליא עוד יותר כי אליעזר לא שאל אותם על זאת, רק אמר להם (שם נו) "אל תאחרו אתי וה' הצליח דרכי". היה לו לשאל אותם כיצד זה שאתם משנים פתאום את דבורכם? נראה לי בס"ד לומר, כי בשעה ששמעו את דברי אליעזר שכל כך מפליג בשבחו ובעשרו של יצחק, חששו שמא דבריו אינם נכונים. שאם לא כן מדוע בא לכאן? מדוע לא מצא אשה במקומו? הרי זה מעורר חשד שמא יש בו מום או חסרון כלשהו! לכן עשו מתחילה בערמה ואמרו לו "קח וילך" כדי לבחון את תגובתו של אליעזר. והיה אם אליעזר ישמח על ההצעה הזאת ויסכים ללכת מיד מבלי לחקור עוד על רבקה שמא היא חולה או דבר אחר, הרי זה מעורר חשד כיצד זה שתיכם, יקח וילך מבלי לדעת על בריאותה? לפחות חכה כמה ימים לראות התנהגותה ומעשיה! לכן כשקם בבקר ובקש ללכת, אזי נתעורר להם החשד הזה, שמא יש ביצחק איזה חסרון ולכן ממחר ללכת. לכן אמרו לו תשב הנערה אתנו עוד, כדי לחקור ולדעת את אמתת הענין ואליעזר הבין כונתם, ולכן לא שאלם על השנוי, אלא ענה להם ברמז "אל תאחרו אתי וה' הצליח דרכי", לכן אני ממחר ואיני חושש משום דבר כי ראיתי את השנחת ה' בדבר ובודאי שאין כל חשש, ואז אמרו "נקרא לנערה ונשאלה את פיה" (שם נו) כי הדבר תלוי בה ומה שתדענה תעשה. כנ"ל בס"ד, ושור' בכתב סופר בעין זה, עין שם (קול יחידה)

"ואשבענו בזה" אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבם (חיי שרה כ"ג) מבנות הכנעני הם בנות ענר אשכול וממרא, ואע"פ שהם צדיקים ולא כל שכן מבנות שאר הכנענים. וכן לא מבנות ישמעאל, אלא לארצי ולמולדתי תלך, שהיא חרן, ומשם תקח אשה לבני יצחק. ואע"פ שגם הם עובדים עבודה זרה, אבל אינם מבנות כנען שיצאה קללה מפי נח ואמר לו אורח. ועוד שבענין נשואין צריך אדם לבחור לו אשה מעירו שהוא מכיר האנשים ומנהגיהם, ואל יקח מעיר אחרת אע"פ ממשפחה מפרסמת, כי אין מכירים אנשים מעיר אחת לשנייה, ואין לסמוך על פרסום של הבריות, והוא יכול להכשל בן אדם פחות ערך שנוהג יפה, ואין לוה תקנה בנקל.

כיצד סמך אברהם אבינו בדבר כה גורלי על אליעזר עבדו, ובפרט בשדוד של יצחק מי שעתיד להמשיך את פעילותו של אברהם? מספר בפרשה זו שאברהם זקן בא בימים לכן היה צריך לעזרה מאליעזר עבדו כי דרכו של אברהם מבחינת זריזים מקדימים למצוה שנאמר: וישכם אברהם בבקר וכו' אך אברהם ברח אותו קדם "הוא ישלח מלאכו לפניך". אבל גם בזה הוא לא הסתפק, הוא גם הנחה אותו "לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבם". ויש לשאל הקפדתו של אברהם שאליעזר לא יקח אשה לבנו מבנות כנען טענה הסבר, הרי בנות חרן לכאורה לא היו טובות

"ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו המשל בכל אשר לו, שים נא ידך תחת ירכי" (חיי שרה כ"ג) מודיעה לנו התורה שלפי שהיה לאברהם בן השתדל להשיאו בחייו כדי לראות נחת ממנו. וכך היה מעשה: בשעה שנצל אברהם מכבשן האש נתן לו נמרוד עבד בשם אליעזר. ויש אומרים שהיה בנו של נמרוד. וכשהיה ברשותו של אברהם נעשה משלם מאד, והיה חכם גדול שהיה לומר הרבה מאברהם ומה שלמד היה חוזר ומלמד לאחרים. והיה מסגל לכבש את יצרו, והיה מתנהג בחסידות, וזהו שאומר הכתוב: המשל בכל אשר לו, שהרי בהיותו עבדו לא שיך לומר עליו המשל בכל אשר לו, אלא הכונה שהיה שליט בצרו. ויש ללמד מחסידותו של אברהם, שעבדו אליעזר שלט בממונו ונהל לו את כל עסקיו באופן עצמאי לחלוטין, ואברהם נתן לו את אמונו ובמקום שישביע אותו לפני מותו, ויחתים אותו הסכם בכתב שיהיה נאמן ואחראי בנהול נכסיו, הוא משביע אותו שימצא כלה ראויה ליצחק בנו, כלומר רואים מכך שכמה שעניני הרוח והמצוות מדאיגות את אברהם כשהוא משביע אותו שבושה חמורה, ואילו על נהול נכסיו המרבים של אברהם אבינו לא משביע אותו כלל ולמדים מכך שאברהם אבינו לא מדאג מעתיד הנשמי אלא מעתיד הרוח, ובארח חיים כזה עלינו להיות ובמידה לפני יום הכפורים עלינו לדאג למצבנו הרוחני בראש ובראשונה ולא לכתחלה לדאג למצבנו בבנק או ברמת חיינו הנשמיים.

"ויען לבן ובתואל ויאמר מה יצא הדבר וגו'... הנה רבקה לפניך קח וילך" (חיי שרה כ"ג) הנה לאחר גמר ספורו של אליעזר, תכף ענו "מה" יצא הדבר הנה רבקה לפניך קח וילך". תכף הסכימו לשלחה ואמרו לו בפרוש "קח וילך", ולהלן אנו מוצאים "ויקומו בבקר ויאמר שלחני לארצי, ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור ואחר תלך" (שם כ"ג). ופרש רש"י ימים זו שנה. או עשור היינו עשרה חדשים והדבר מפליא הלא הם בעצמם אמרו לו מתחלה "קח וילך" כלומר תכף, ועתה שנו את עורם בצורה גסה כזאת, ואמרו תשב הנערה אתנו ימים או עשור, שנה או עשרה

כניסת השבת 16:19
צאת השבת 17:20
שקיעה 16:41
ר. תם 17:53
הנץ 6:16

הפטרה: "והמלך דוד זקן"

עבד עבדים יהיה לאחיו" לבן ובתואל, עם היוותם עובד עבודת כוכבים לא היה מחיב שיעבד רשומם לבניהם, ולכן בחר בהם אברהם והרחיק בנות הכנעני. כי מבני כנען רשם מדותיהם הרעות עוברים לצאצאיהם ולא נתנים לתקון שבארנו לעיל ואלו מבני חרן אם האבא עבד צאצאיו יכולים לעשות תשובה ולנקות את הרשם שקבלו מבית אבא. (אהל תורה)

"ולקחת אשה לבני ליצחק" (חיי טרה כרד) להלן, כאשר אליעזר חזר וספר את הדברים, אמר "ולקחת אשה לבני", מבלי הזכיר את המלה "ליצחק"? ברם, אפשר להסביר את הדבר בדרך משל גביר מפלג בקש לשדך את בתו עם בנו של גאון גדול והוא הבטיח לשם כך נדוניה גדולה מאד. בא אליו ואמר לו "מבקש אתה לתן כל כך הרבה כסף בשביל בנו של גאון. אני אתן לך חתן שהוא עצמו גאון". סרב הגביר ואמר "אין את נפשי לעשות את בתי לרבנית, כי אני רוצה שתסביל צער ולא תהנה כראוי מחייה". הוא הדבר גם כאן. אברהם אמר לו אליעזר "לבני ליצחק: עליך לצון, כי יש לי בן שהוא עצמו צדיק גדול. אולם כשבא אליעזר לשם והכיר את טיב האנשים, היה חושש להפליג בשבחו של יצחק, שהוא צדיק גדול, פן יסרבו להסכים לשדוך לפיכך דבר רק בשבחו של "המחתן" ולא הזכיר כלל את החתן עצמו... (ממענה של תורה)

ע"פ ילקוט יוסף כרך ה.

פינת ההלכות "מקום הברכה" (סימן תכו)

כג. לכתחלה אין מקדשין הלבנה תחת הגג, אלא מברכין תחת כפת השמים, שקדוש לבנה הוא כקבלת פני שכינה, ואין זה דרך כבוד שיהא עומד תחת הגג, לפיכך יוצאים לרחוב בדרך שיצאים לקבל פני המלך. ומכל מקום כל זה הוא רק לכתחלה, אבל מי שחושש באיזה מחוש שאינו יכול לצאת לחוץ, אי נמי שהמקום אינו נקי, או ששרוי בין העכו"ם, יקדש בביתו בדרך החלון או פתח הפתוח נגד הלבנה. ואם אפשר טוב לעמוד על מקום שיש מעליו אויר, ולא תחת תקרה. [ילקוט יוסף שבת ה' עמ' שלא].

כד. מתר לברך ברפת הלבנה כשהוא עומד תחת ענפי אילן. [שם עמ' שלב].

כה. הנמצא במטוס וחושש שלא יהיה ספק בידו לברך ברפת הלבנה, רשאי לברך גם בתוך המטוס, דאף שלכתחלה אין מברכים ברפת הלבנה תחת הגג, מכל מקום אין זה לעכו"בא. [ילקוט יוסף שבת כרך ה' עמוד שלג].

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	חזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוון וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמזון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת.נ.צ.ב.ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרש" ועוד..

יותר? והנה קטע מספר לב אליהו "מכל זה למדנו יסוד גדול... דאף כי היראה היא העקר בעבודת האדם, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה... "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה" מ"מ יש לנו לדע כי אדם שיש בו עדינות הנפש ומדות טובות אף כי עומד במצב שעדין לא קנה היראה אבל אם יגיע להכיר בחיוב יראת שמים ירדף אחריה וישיגנה בנקל, כי מי שיש לו מדות טובות יש בו היסוד לבנות את עצמו ולהגיע לכל המדרגות היותר געלות, מה שאין כן המשחת במדות, חולה רעה היא ואימה אשר מעטים מאד זכו להחלף ולהרפא ממנה, וכל זמן שהמדות הרעות שולטות באדם כל יגיעתו בעבודת הש"ת לריק הוא והולך לסמיון ר"ל. עוד הוא כותב "גם יש לדעת כי המדות בין לטוב או למוטב מורשישים האבות לבניהם אחריהם.. מעתה נבין היטב מה שהקפיד אברהם אבינו ע"ה כל כך ופחד ורחב לבבו והשביע לאליעזר עבדו שלא יקח אשה לבנו מבנות הכנעני, כי הכנענים משחיתים במדות רעות, שהם זרעו של חם אבי כנען, אשר השחית והתעבי עלילה לפני אביו נח הצדיק, ואמנם החרימו וקללו בקללה נמרצת עד עולם ויאמר לו "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", כלומר כי חם השריש בקרבו ובקרבו לב בניו מדתו הרעה והארוכה אשר לא יוכלו לצאת ממנה ונשארו כלם בעלי מומים עד עולם, אשר לא להם החרות נתנה ורק

סיפור בהמשכים "נרות הזיכרון" חלק א.

כבר בילדותו נפרו בו פשרונות ברוכים. הוא קלט היטב כל מה שקרא ולמד, והפליא את מוריו בשנינותו ובחריפותו. כמדת פשרונותיו כך חשקו בלמוד התורה. התמדתו ושקידתו היו שם-דבר. הוריו, יהודים יראים ושלמים, ראו ממנו אשר ונחת. האב עסק במסחר במשקאות, ולקוחות רבים, גם לא-יהודים, מכל הסביבה, היו באים אליו לקנות סחורה. בבית היתה תנועה ערה של סוחרים נכנסים ויוצאים, אולם הנער, משה שמו, היה שקוע אך ורק בלמוד התורה, ושום דבר לא הסיח את דעתו. הנער המכשיר והשקדן תפס את עיניהם של פורקי-על, ששמו להם מטרה לצוד נפשות תמימות ולהורידן מדרך התורה. הללו חפשו דרך להתידד אותו, ובמהרה מצאו אותה. בבקרים, כאשר היה משה יוצא מביתו לבית רבו, החלו להתלוות אליו ולדבר איתו בדברי תורה. ציד הנפשות האלה היו נראים יהודים יראים ושלמים, ואף למדו בעבר בשיבות, והציגו לנער קשיות חזקות. הנער נסה להשיב להם ולהוכיח את חריפותו ובקיאיותו. כך נקשר קשר ביניהם. אט-אט החלו לדבר איתו גם בעניני עולם ובדברי חלון. משה הגנה מחברתם ושתה בצמא את הספורים שסביבו לו על העולם הגדול, המלא חכמות מפלאות. יום אחד הזמינו אותו להתארח במעונם. הם הגישו לפניו מאכלים טעימים, והנער לא ידע כי אלה מאכלי טרפה. משה הוסיף לבוא אליהם ולהנות ממאכליהם, והמאכלים הלא-כשרים עשו גם הם את שלהם, וגרמו אצלו ירידה גדולה ביראת-שמים. עם הזמן הדרדר משה עד כדי פריקת-על מחלטת. הוריו, שלא הבינו מה קרה לו, התהלכו שבורים ורצוצים. הם נסו לדבר על לבו, להזכיר לו את המים היפים שבהם ישב והגה בתורה, אך לשווא. פעבר זמן החליט משה לצאת אל העולם הגדול. הוא החל לחפש את מזלו בערי פולין. יום אחד הציעו לו לעסק במסחר בפרוות. משה החל לטחור בפרוות ובתוך זמן קצר ראה הצלחה. העסק גדל ומשה צרף אליו שותף. הכנסותיהם גדלו והלכו, והשניים התעשרו עשר רב. בשלב הזה נסו לטפס אל צמרת שוק הפרוות. הם נהלו קרב קשה מול מתחריהם, שיבאו פרוות איכותיות ויקרות ביותר. השניים החליטו לשכר מרגלים, שיגורו את מקור הפרוות של מתחריהם. במהרה נתקבלה התשובה: הפרוות הטובות מיבאות מספרד. משה החליט לצאת לספרד, כדי לאתר את מקור הפרוות. זה היה חרף קר וסוער. הדרכים היו קשות, וסופות שלגים הקשו מאוד את הנסיעה, אולם משה היה נחוש להגיע אל מקור הפרוות היקרות. הוא עבר מעיר לעיר וחקר למוצא הפרוות, עד שסוף-סוף נודע לו כי למעשה הפרוות אינן מספרד, אלא הן באות ממפעל בעיר טולוז שבצרפת.

ההמשך בגיליון הבא!